

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**XIX RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

OKTYABR, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
XIX Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 19-son (13-oktyabr, 2026-yil).– 191 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 9-oktyabr

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi XIX Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING KREATIV QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TA'LIM MUHITIDAN FOYDALANISHNING BOSQICHLI METODIKASI

Mamadaliyev Baxtiyor Kamildjanovich
Andijon davlat pedagogika instituti dotsenti

Annotatsiya. Maqolada kreativ qobiliyatni rivojlantirishga mo'ljallangan raqamli ta'lim muhitidan foydalanish metodikasining nazariy asosi va tuzilishi bayon etilgan. Kreativ qobiliyat motivatsion, kognitiv, faoliyatli va refleksiv komponentlar bo'yicha ko'rib chiqilgan, har bir komponent raqamli muhitning muayyan moduli hamda baholash mezonini bilan bog'langan. Metodika uch darajada tavsiflanadi: kursda olti bosqich, mashg'ulotda to'rt bosqich, topshiriqda Resnik spiralining besh bosqichi. Material "Matematika va uni o'qitish metodikasi" fani misolida, haftalik rejadani namunalari va baholash rubrikasi bilan berilgan.

Kalit so'zlar: kreativ qobiliyat, raqamli ta'lim muhiti, bosqichli metodika, pedagogik shart, kreativ portfolio, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisi.

A STAGED METHODOLOGY FOR USING A DIGITAL LEARNING ENVIRONMENT IN DEVELOPING THE CREATIVE ABILITY OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS

Mamadaliyev Baxtiyor Kamildjanovich
Andijan State Pedagogical Institute, Associate Professor

Annotation. The article describes the theoretical foundations and structure of a methodology for using a digital learning environment to develop the creative ability of future primary school teachers. Creative ability is interpreted as a unity of motivational, cognitive, activity-based and reflective components, each linked to modules of the digital environment and to diagnostic criteria. The methodology is presented at three levels: a six-stage system at the course level, a four-stage didactic model at the lesson level and a five-stage creative spiral at the task level. The pedagogical conditions, the module-component correspondence, the weekly thematic algorithm and the assessment rubric are illustrated with the course "Mathematics and its teaching methodology".

Keywords: creative ability, digital learning environment, staged methodology, pedagogical condition, creative portfolio, future primary school teacher.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ymdif-y2026v2i19/n37>

Kirish

Raqamli vositalar pedagogik oliy o'quv yurtlariga keng kirib bordi, lekin ulardan qanday tartibda foydalanish masalasi ochiq qolmoqda. Ko'p hollarda platforma mavjud mashg'ulotga qo'shimcha sifatida ishlatiladi: talaba tayyor materialni o'qiydi, test topshiradi, xolos. O'z g'oyasini ilgari surish, uni raqamli mahsulotga aylantirish, ishini baholash uchun alohida o'rin qolmaydi. Vaholanki kreativlik pedagogning kasbiy mahoratini belgilovchi sifatlardan biri, uni maqsadli rivojlantirish esa pedagog kadrlari tayyorlashning dolzarb vazifasidir. [1; 130-132-b].

Model tarkibiy qismlarni va ular orasidagi bog'liqlikni ko'rsatadi. Bu bog'liqlik vaqt ichida qanday ketma-ketlikda amalga oshirishini esa metodika belgilaydi. Shu sababli raqamli muhitni platforma sifatida emas, uni qo'llash tartibi bilan birga ko'rib chiqish kerak. Maqolada "Kreativ Teacher" muhitidan foydalanish metodikasi "Matematika va uni o'qitish metodikasi" fani misolida bayon etiladi.

1. KREATIV QOBILIYAT TARKIBI VA METODIKANING NAZARIY ASOSLARI

Kreativlik tadqiqotlarida divergent tafakkur markaziy o'rinni egallaydi. Dj.Gilford uni ravonlik, moslashuvchanlik va originallik orqali tavsiflagan [2; 444-454-b]. Raqamli muhitda ijodiy o'rganish M.Resnikning ijodiy o'rganish spiralida ifodalangan: g'oyalash, yaratish, o'ynash, ulashish va mulohaza yuritish bosqichlari takrorlanib turadi [3; 256-b].

Shu qarashlarga tayanib, kreativ qobiliyat to'rt komponent bo'yicha ko'rib chiqildi. Motivatsion komponent ijodiy faoliyatga qiziqish va tashabbuskorlikni, kognitiv komponent divergent fikrlash va matematik mulohazani, faoliyatli komponent mustaqil yechim topish hamda g'oyani mahsulotga (loyiha, dars ishlanmasi, didaktik material) aylantirishni, refleksiv komponent o'z ishini tahlil qilish va xatolarni ko'rishni anglatadi. Komponentlar bir tekisda rivojlanmaydi. Talabada ijodiy ishga qiziqish uyg'onmagan bo'lsa, mustaqil yechim izlash ko'nikmasi ham qiyin shakllanadi. Shuning uchun metodika tasodifiy topshiriqlar to'plamidan emas, ketma-ket bosqichlardan tuzilishi kerak. Quyi bosqich mustahkamlanmay turib yuqoriga o'tish samara bermaydi, shu sababli har bir bosqich oldingisining natijasiga tayanadi.

2. RAQAMLI MUHITNING PEDAGOGIK SHARTLARI VA MODUL-KOMPONENT MOSLIGI

Muhitning o'zi kreativ qobiliyatni rivojlantirmaydi, natija uni qanday tashkil etilishiga bog'liq. Tadqiqotda uchta pedagogik shart ajratildi: ochiq va asta-sekin murakkablashuvchi topshiriqlar asosida faol ijodiy ish; raqamli monitoring va uzluksiz formativ teskari aloqa; hamkorlikda ishlash va o'zaro ekspertiza. 1-jadvalda shartlar komponent, modul va indikator bilan bog'langan.

1-jadval.

Pedagogik shartlar, komponentlar va raqamli modullarning o'zaro bog'liqligi

Pedagogik shart	Komponent	Modul	Metod	Indikator
1. Faol ijodiy faoliyat	Faoliyatli	"Kreativ laboratoriya"	Muammoli topshiriq	Mustaqil yechim, metodik yangilik
2. Raqamli monitoring va teskari aloqa	Kognitiv, refleksiv	"Kreativ portfolio", elektron testlar	Refleksiya	O'zini tahlil qilish, matematik mulohaza
3. Hamkorlikka asoslangan muhit	Motivatsion	Forum, guruhli loyihalar, o'zaro ekspertiza	Loyiha metodi	Tashabbuskorlik, originallik

"Kreativ Teacher" muhiti (www.kreativ.eresurs.uz) shu shartlarning dasturiy ko'rinishi sifatida yaratilgan va rasmiy ro'yxatdan o'tgan [4]. U ma'ruzalar, taqdimotlar, videodarslar, "Kreativ laboratoriya", mustaqil ta'lim, "Kreativ portfolio" hamda monitoring va teskari aloqa modullaridan iborat. Ma'ruza va videodarslar asosan kognitiv, "Kreativ laboratoriya" faoliyatli, "Kreativ portfolio" refleksiv, forum va taqdimotlar motivatsion komponentga ishlaydi. GeoGebra talabaga shakl parametrlarini o'zgartirib, bog'liqlikni o'zi kuzatish imkonini beradi; Canva didaktik kartochka va infografika uchun ishlatiladi. Natija modul bo'yicha alohida o'lchanadi: ma'ruzada test ballari, laboratoriyada mahsulotning originalligi va metodik yangiligi, portfolioda refleksiya sifati.

3. METODIKANING UCH DARAJALI TUZILISHI

“Bosqich” soʻzi metodikada uch xil maʼnoda ishlatiladi: butun kurs, alohida mashgʻulot va bitta ijodiy topshiriq. Kurs bir necha mashgʻulotdan, mashgʻulot esa bir yoki bir nechta topshiriqdan iborat boʻlgani uchun bu darajalar bir-biriga zid emas.

Kurs darajasida metodika olti bosqichdan tuzilgan (2-jadval). Diagnostik bosqich boshlangʻich holatni belgilaydi, natijaviy bosqich esa oʻzgarishni xuddi shu mezonlar bilan oʻlchaydi. Oraliq bosqichlar zanjir boʻlib bogʻlangan: motivatsion bosqichda uygʻongan qiziqish nazariy bilimni oʻzlashtirishga, bilim esa amaliy ijodiy ishga zamin boʻladi.

2-jadval.

Raqamli muhitdan foydalanishning olti bosqichli metodik tizimi

Bosqich	Maqsad	Talaba faoliyati	Raqamli modul	Komponent
1. Diagnostik	Boshlangʻich darajani aniqlash	Diagnostik topshiriqlarni bajarish	Testlar	Barcha 4
2. Motivatsion-maqsadli	Kreativ faoliyatga ehtiyoj shakllantirish	Shaxsiy maqsad qoʻyish, portfolioda niyat belgilash	Kreativ portfolio	Motivatsion
3. Mazmuniy-kognitiv	Nazariy bilim va tushunchalarni shakllantirish	Nazariy materialni oʻzlashtirish, testlar	Maʼruza, taqdimot, videodars	Kognitiv
4. Faoliyatli-kreativ	Kreativ topshiriqni amalda bajarish	Muammoli topshiriqni yechish, ijodiy mahsulot yaratish	Amaliy darslar, Kreativ laboratoriya	Faoliyatli
5. Refleksiv-baholash	Oʻz faoliyatini tahlil qilish, ekspert baholashi	Oʻz ishini tahlil qilish, portfolioga joylash	Kreativ portfolio	Refleksiv
6. Natijaviy	Erishilgan oʻzgarishni oʻlchash	Yakuniy topshiriqni bajarish	Testlar	Barcha 4

Mashgʻulot toʻrt bosqichdan iborat (3-jadval). Eng koʻp vaqt, 35 daqiqa, kreativ-amaliy modellashtirishga ajratilgan, chunki talabaning faol ijodiy ishi shu yerda boʻladi. Yuqoridagi uchta shart ham mashgʻulot bosqichlariga taqsimlangan: faol ijodiy ish birinchi va uchinchi bosqichda, monitoring va teskari aloqa toʻrtinchi bosqichda, hamkorlik uchinchi bosqichdagi guruhli loyihada amalga oshadi.

3-jadval.

Bir mashgʻulotning toʻrt bosqichli didaktik modeli

Bosqich	Vaqt	Pedagog faoliyati	Talaba faoliyati	Raqamli vositalar
1. Motivatsion-maqsadli yoʻnaltirish	5 daq.	Muammoli vaziyat yaratadi, mavzuni	Yechim boʻyicha farazlar ilgari suradi	Canva: vizual krossvord, infografika

		hayotiy misollar bilan bog'laydi		
2. Nazariy-metodologik asoslash	20 daq.	Tayanch tushunchalar va ularni o'qitish tamoyillarini tushuntiradi	Ma'lumotlarni tahlil qiladi, mantiqiy aloqalarni aniqlaydi	Video, dinamik modellar, multimedia
3. Kreativ-amaliy modellashtirish	35 daq.	Interaktiv topshiriqlar yaratish loyihasini beradi	Kichik guruhlarda raqamli material loyihalaydi	GeoGebra, Canva
4. Refleksiv-baholash va diagnostika	20 daq.	Ijodiy mahsulotlarni tahlil qiladi, diagnostika o'tkazadi	O'z va guruhdoshlari ishlarini baholaydi, taqdimot qiladi	LMS va raqamli test vositalari

Topshiriq darajasida ijodiy vazifa Resnik spiraliga muvofiq besh qadamda bajariladi: g'oyalash, yaratish, o'ynash, ulashish, mulohaza yuritish [3; 256-b]. Talaba g'oyani ilgari suradi, GeoGebra yoki Canvada mahsulot yasaydi, variantlarni sinab ko'radi, natijani guruhga ko'rsatadi va o'z ishini tahlil qiladi. Semestr davomida bu sikl bir necha marta, har gal murakkabroq mazmunda takrorlanadi. Auditoriya mashg'ulotlari raqamli muhitdagi ish bilan aralash ta'lim tamoyili asosida uyg'unlashtirilgan. Talaba haftasiga kamida bir marta ijodiy mahsulotini "Kreativ portfolio"ga joylaydi, mentor unga yozma fikr bildiradi.

4. "MATEMATIKA VA UNI O'QITISH METODIKASI" FANIDA TEMATIK-MODULLI ALGORITM

Fan mazmuni 15 haftalik tematik-modulli rejaga joylashtirilgan. Har bir nazariy mavzudan keyin uni amalda qo'llash va ijodiy qayta ishlashga qaratilgan topshiriq beriladi. Topshiriqlar ochiq: bir nechta to'g'ri yechim bo'lishi mumkin. Masalan, talaba bitta arifmetik masalani ikki usulda yechib, har ikkisini asoslaydi; kichik sinf o'quvchisiga qoidani tushuntiradigan didaktik o'yin loyihalaydi; yoki berilgan noto'g'ri yechimdan xatoning sababini topib, to'g'ri metodik yo'lni taklif qiladi. Bunday vazifalar tayyor algoritmnini takrorlashdan ko'ra izlanishni talab qiladi. Ijodiy vazifalarning talabalarni tayyorlashdagi ahamiyati muallifning boshqa ishida yoritilgan [5; 583-b]. 4-jadvalda rejadan namunalar keltirilgan.

4-jadval.

Haftalik tematik-modulli algoritmdan namunalar

Hafta	Mavzu	Modul/resurs	Kreativ faoliyat
1	Kreativ pedagogik fikrlash asoslari	Ma'ruzalar, taqdimotlar	Motivatsion suhbat; "ideal dars" eskizi
4	Kasrlar ustida amallar	Amaliy darslar, mustaqil ta'lim	Bitta masalani kamida ikki muqobil usulda yechish va asoslash
6	Geometrik figuralar: yuza va perimetr	Ma'ruzalar, GeoGebra	Dinamik model asosida kuzatuv va metodik xulosa

8	O'lchov va geometriya bo'yicha umumlashtirish	Mustaqil ta'lim, testlar	Oraliq diagnostika va refleksiya
12	Vizual-metodik loyihalash	Taqdimotlar, Canva	Original didaktik kartochka yoki infografika yaratish
14	Yakuniy individual loyiha	Mustaqil ta'lim, Kreativ portfolio	Original dars ishlanmasini yaratib, portfolioga joylash
15	Yakuniy diagnostika va portfolio himoyasi	Testlar, Kreativ portfolio	Yakuniy topshiriq, portfolio taqdimoti, o'zaro refleksiya

5. KREATIV QOBILIYATNI DIAGNOSTIKA QILISH APPARATI

Kreativ rivojlanishni o'lchamasdan metodikani to'liq deb bo'lmaydi. Divergent fikrlash mezonlari [2; 444-454-b] kurs sharoitiga moslashtirildi. Ravonlik talaba bir masalaga nechta yechim taklif qilganiga qarab, moslashuvchanlik yechimlar turli yo'nalishda (masalan, geometrik va algebraik) bo'lganiga qarab baholanadi. Originallik boshqalar kam taklif qiladigan yechimni, ishlanganlik g'oyaning mahsulot darajasigacha asoslab yetkazilganini bildiradi. Har bir komponent uchun mezon, vosita va 0–4 ballik shkala belgilangan, umumiy ball esa to'rt komponent yig'indisi bo'lib, 0–16 oralig'ida bo'ladi. Ijodiy mahsulot rubrikada besh mezon bo'yicha baholanadi (5-jadval).

5-jadval.

Ijodiy mahsulotni baholash rubrikasi (fragment)

Mezon	0 ball	2 ball	4 ball
Originallik	Andoza javob	Qisman yangi g'oya	Yuqori original, ko'chiriladigan yechim
Moslashuvchanlik	Bitta andoza yo'l	Ikki yo'l taklif qiladi	Yondashuvlarni taqqoslab, eng maqbulini asoslaydi
Mustaqil yechim	To'liq yordamga muhtoj	Qisman mustaqil	To'liq mustaqil, tekshiradi va umumlashtiradi
Metodik yangilik	Tayyor namunani takrorlaydi	Qisman yangi metodik element	Yangi, asoslangan, boshqa mavzuga ko'chiriladigan yechim
Matematik mulohaza	Asossiz javob	Qisman mantiqiy asos	Muqobil isbot, umumlashtirish va refleksiya

Bu apparat kreativ qobiliyatni platformadagi real ish bilan, ya'ni topshiriqlar, portfolio va refleksiya yozuvlari bilan bog'laydi. Mentor boshlang'ich va yakuniy bosqichda bir xil mezon va ballardan foydalanadi, shu sababli o'zgarishni solishtirish mumkin. Talaba ham o'z yo'lini ko'radi va keyingi bosqich uchun maqsad qo'yadi. Ikkinchi pedagogik shart amalda shu tarzda bajariladi.

XULOSA

Metodika kreativ qobiliyatni raqamli muhitda uch darajada rivojlantiradi. Kursdagi olti bosqich ketma-ketlikni, mashg'ulotdagi to'rt bosqich vaqt va vositalar taqsimotini, topshiriqdagi besh qadamli spiral esa ijodiy ishning ichki tartibini belgilaydi. Modullarning komponentlar bilan bog'langani, uchta pedagogik shart va 0–4 ballik rubrika jarayonni

boshqarish va kuzatish imkonini beradi. Yondashuvni boshqa fanlar metodikasiga ham moslashtirish mumkin. Muallifning oldingi ishlarida uning boshqa jihatlarini yoritilgan [6; 63-68-b].

Adabiyotlar/Literatura/References:

1. Мамадалиев Б.К. Развитие креативных способностей учащихся на уроках математики // Аспекты и тенденции педагогической науки. – 2017. – С. 130–132.
2. Guilford J.P. Creativity // American Psychologist. – 1950. – Vol. 5. – P. 444–454.
3. Resnick M. Lifelong Kindergarten: Cultivating Creativity through Projects, Passion, Peers, and Play. – Cambridge, MA: MIT Press, 2017. – 256 p.
4. Abdullayeva B.S., Ashurov M.A., Mamadaliyev B.K. www.kreativ.eresurs.uz elektron ta'lim platformasi: Elektron hisoblash mashinalari uchun yaratilgan dasturning rasmiy ro'yxatdan o'tkazilganligi to'g'risidagi guvohnoma. DGU №64172. – Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi, 14.05.2026.
5. Mamadaliyev B.K. Ijodiy-mukammal talabalarni tayyorlashda ijodiy vazifalarning ahamiyati // Sharqiy Yevropa ilmiy jurnali. – 2018. – №2.
6. Mamadaliyev B.K. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ qobiliyatini "Kreativ Teacher" raqamli ta'lim muhiti orqali rivojlantirish: nazariyadan amaliyotga // ADPI Ilmiy xabarnomasi. – 2026. – №6. – B. 63–68.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**XIX RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI
MATERIALLARI**
2026-yil, oktyabr

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
XIX Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 19-son (13-oktyabr, 2026-yil). – 191 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 9-oktyabr.

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.